

T.C. SAYIŞTAY BAŐKANLIĐI

SİİRT BELEDİYESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	5
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	20
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	21
8.	EKLER.....	44

KISALTMALAR

A.Ş.: Anonim Şirket

EHABS: Elektronik Haberleşme Altyapı Bilgi Sistemi

GHS: Geçiş Hakkı Sağlayıcısı

KDV: Katma Değer Vergisi

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

SİBADAŞ: Siirt Batman Şehiriçi Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.

TAKBİS: Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yıllara Göre Bütçe Değerlendirme Sonuçları

Tablo2: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gider Gerçekleşmeleri

Tablo3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri

Tablo 4: 2017 Gider Bütçesi Gerçekleşmeleri

Tablo 5: 2017 Gelir Bütçesi Gerçekleşmeleri

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Belediyenin bütçesi, mali yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir meclis kararıdır. Kurum, mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde 27.05.2016 tarih 29724 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği uyarınca kurumun mali raporlama süreci, bütçe kesin hesabı (Md. 40) ve mali tabloların hazırlanmasını (Md.484) içermektedir.

Siirt Belediyesinin 2017 gider bütçesi 110.939.907,23 TL öngörölmüş, yılsonunda bütçe gerçekleşmesi ise 98.440.965,63 TL olmuştur. Kurumun 2017 gelir bütçesi 110.939.907,23 TL tahmin edilmiş, yılsonunda gerçekleşen gelir ise 112.882.389,02-TL olmuştur.

Tablo 1: Yıllara Göre Bütçe Değerlendirme Sonuçları

Bütçe Yılı	Gider Bütçesi	Gerçekleşen Gider Bütçesi	Gerçekleşme Oranı	Gelir Bütçesi	Gerçekleşen Gelir Bütçesi	Gerçekleşme Oranı
2017	110.939.907,23	98.440.965,63	89	110.939.907,23	112.882.389,02	100
2016	97.315.708,10	74.420.104,97	82	97.315.708,10	83.660.637,31	97
2015	86.889.025,11	69.907.257,67	81	86.889.025,11	81.889.425,05	95

Kurumun son üç yıl gelir-gider bütçe tahminleri ve gerçekleştirmeleri incelendiğinde; gerçekleşmedeki sapmanın 2017 yılında azaldığı ve gerçekleşmenin % 89 seviyesinde olduğu görülmüştür.2015 ve 2016 yıllarında bu oran yaklaşık %82'dir. 2017 yılında bütçe geliri, bütçe ile öngörülenin üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo2: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gider Gerçekleştirmeleri

HESAP ADI	2015	2016	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı(%)	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı(%)
PERSONEL GİDERLERİ	18.904.966,64	20.686.514,65	9,42	21.639.662,25	4,60
SGK PRİM GİDERLERİ	3.249.805,87	3.521.665,25	8,36	3.302.261,05	-6,230
MAL VE HİZMET ALIMLARI	31.156.329,24	32.412.195,21	4,03	50.106.722,78	54,59
FAİZ GİDERLERİ	0	0		191.809,81	100
CARİ TRANSFERLER	2.305.321,96	2.499.274,79	8,41	3.721.976,23	48,92
SERMAYE GİDERLERİ	14.290.833,96	15.300.455,97	7,06	19.478.533,51	27,30
TOPLAM	69.907.257,67	74.420.104,97	6,45	98.440.965,63	32,27

Kurumun son üç yıl bütçe gider gerçekleştirmeleri incelendiğinde; personel giderlerindeki artışın % 4,60 olduğu görülmüştür. Mal ve hizmet alımı ise yaklaşık %55 seviyesinde artış göstermiştir.

Tablo 3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelir Gerçekleştirmeleri

HESAP ADI	2015	2016	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
VERGİ GELİRLERİ	3.753.485,27	5.160.313,62	37,86	5.651.378,29	9,51
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	10.924.348,15	13.256.282,36	21,34	14.938.753,77	12,69
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR	78.702,80	748.251,38	8.507,38	1.926.997,53	1.575,33
DİĞER GELİRLER	65.612.163,51	64.057.097,78	97,620	89.701.833,82	40,03
SERMAYE GELİRLERİ	1.530.725,32	438.692,17	28,65	663.425,61	51,22
TOPLAM	81.899.425,05	83.660.637,31	2,15	112.882.389,02	34,92

Kurumun gelir gerçekleştirmeleri incelendiğinde; vergi gelirlerinin 2017 yılında %9,51 oranında arttığı görülmüştür. Bütçe gelirleri 2017 yılında 2016 yılına göre %34,92 oranında artış göstermiştir.

Tablo 4: 2017 Gider Bütçesi Gerçekleştirmeleri

HESAP ADI	2017 BÜTÇE TAHMİNİ	2017 GERÇEKLEŞEN GİDER	2017 GERÇEKLEŞME ORANI (%)	TOPLAM GİDERE ORANI (%)
PERSONEL GİDERLERİ	25.053.933,09	21.639.662,25	86,37	21,98
SGK PRİM GİDERLERİ	5.190.885,55	3.302.261,05	63,61	3,35
MAL VE HİZMET ALIMINI	45.409.534,78	50.106.722,78	103,44	50,91
FAİZ GİDERLERİ	680.639,83	191.809,91	29	0,19
CARİ TRANSFERLER	4.167.170,44	3.721.976,23	90	3,79
SERMAYE GİDERLERİ	19.330.080,34	19.478.533,51	100,76	19,78
SERMAYE TRANSFERLERİ	13.672,48	0	0	
YEDEK ÖDENEK	11.093.990,72	0	0	
TOPLAM	110.939.907,23	98.440.965,63	88,73	100

Gider bütçesinin gerçekleştirme oranı % 88,73 olmuştur. Mal ve hizmet alımları ise öngörülenin üzerinde gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan; giderlerin % 50,91'ini Mal ve Hizmet Alımları oluşturmaktadır. Personel giderleri toplam giderlerin 21,98'ini, Sermaye Giderleri ise toplam giderlerin %19,78'ini oluşturmaktadır.

Tablo 5:2017 Gelir Bütçesi Gerçekleşmeleri

HESAP ADI	2017 BÜTÇE TAHMİNİ	2017 GERÇEKLEŞEN GELİR	2017 GERÇEKLEŞME ORANI (%)	TOPLAM GELİRE ORANI (%)
VERGİ GELİRLERİ	4.883.940,75	5.651.378,29	115,71	5,03
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	12.957.957,60	14.938.753,77	115,28	13,23
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR	3.989.387,34	1.926.997,53	48,08	1,70
DİĞER GELİRLER	76.885.823,43	89.701.833,32	116,66	79,46
SERMAYE GELİRLERİ	12.222.798,11	663.425,61	5,42	0,58
TOPLAM	110.939.907,23	112.882.389,02	101,75	100

Gelir kalemleri değerlendirildiğinde; diğer gelirler içinde yer alan merkezi idare vergi gelirlerinden alınan payın, toplam gelirlerin yaklaşık % 80'nini oluşturduğu görülmektedir. Vergi gelirleri toplam gelirlerin % 5,03'ünü oluşturmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Taşınmaz Kayıtlarının Muhasebede Yer Almaması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Düzenlenmemesi

Belediyenin tapu kütüğünde idare adına tescilli olan taşınmazlara ilişkin Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunun mevcut olmadığı; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca belediyece taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulmadığı ve taşınmaz değerlendirme işlemlerinin tamamlanmadığı dolayısıyla mali tablolarda yer alan taşınmaz kayıtlarının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde; idarelerin tapu kütüğünde adlarına tescilli olan taşınmazların kaydını Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Form'unda izleyeceği kayıt altına alınmaktadır.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasında; Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiş olup bu işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanacağı Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde hüküm altına alınmaktadır.

Tapu Müdürlüğü'nden elde edilen taşınmaz kayıtları ile Belediyedeki kayıtların karşılaştırılması sonucu 567 adet taşınmazın idarece tutulması gereken Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunda yer almadığı görülmüştür. Belediyenin İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler neticesinde 2017 yıl sonu itibarıyla 567 adet taşınmazın envanter ve değerlendirme çalışmalarının halihazırda devam ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenmesi gereken taşınmaz icmal cetvelleri Mali Hizmetler Birimi tarafından oluşturulmadığından 2017 yılı mali tablolarında yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabında

kayıtlı tutarların hangi taşınmaz malların değerinden kaynaklandığı bilgisine ulaşılamamaktadır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre taşınmaz kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanıp konsolide edilmesi; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği de tüm taşınmazların mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

Envanter ve Değer tespit çalışmalarının yapılmaması 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yer Altı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabının olması gereken tutardan az görünmesine yol açarak mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemiz tapu kütüğünde idare adına tescilli olan taşınmazlara ilişkin Tapuda Kayıtlı olan Taşınmazlar Formu düzenlenecek olup, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca belediye taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulacak ve taşınmaz değerlendirme işlemleri tamamlanacaktır. Öte yandan; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği tüm taşınmazlar mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde mali tablolarda gösterilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak bulgu konusu tespit nedeniyle kurumun 2017 yılı mali tablolarında Maddi Duran Varlıklar Hesabında yer alantutar Kurumun bütün taşınmazlarını kapsamamaktadır.

BULGU 2: Katma Değer Vergisi Hesaplarının Kullanılmaması

İdare tarafından, indirim konusu yapılan KDV tutarlarının muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Niteliği" başlıklı 153 üncü maddesinde,

" (1)Bu hesap, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılır.

(2) Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin

üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir."

Aynı Yönetmelik'in 191 no'lu hesabın işleyişini düzenleyen 154'üncü maddesinde;

"İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda belirtilmiştir.

a) Borç

Kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin, Katma Değer Vergisi hariç tutarı 630-Giderler Hesabına veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç, indirilecek katma değer vergisi tutarı bu hesaba borç, kesintiler 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar veya ilgili diğer hesaplara alacak, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak; diğer taraftan Katma değer vergisi dahil tutar 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir."

hükümleri yer almaktadır.

Belediye tarafından yerine getirilen ticari nitelikteki su ve ulaşım hizmetleri için tahakkuk ettirilen KDV mevcut olup, bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik olarak yapılan giderlere ilişkin KDV'nin 191 İndirilecek KDV hesabında gösterilmediği görülmüştür. Mali tablolarda indirilecek KDV hesabı yer almamakla birlikte, vergi dairesine verilen beyannamelerde 2017 yılı için 1.318.742,34-TL indirim konusu yapılmıştır.

İndirim konusu yapılan KDV tutarının mali tablolarda gösterilmemesi, Kurumun 630 Giderler ve 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabını 1.318.742,34-TL fazla görünmesine neden olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "191 indirilecek katma değer vergisi hesabının niteliği ve işleyişini düzenleyen 153 ve 154'üncü maddelerinde belirtildiği şekilde 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı izlenecek olup, öte yandan; Belediyemizce yerine getirilen ticari nitelikteki su ve ulaşım hizmetleri için

tahakkuk ettirilen KDV mevcut olup, bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik olarak yapılan giderlere ilişkin KDV 191 İndirilecek KDV hesabında 2018 mali yılı itibariyle kayıt altına alınıp izlenmeye başlanılmıştır. denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilmiş ve 2018 yılı itibariyle bulgu konusu hususun düzeltildiği ifade edilmiştir. Ancak söz konusu uygulama neticesinde Kurum mali tablolarında 630 Giderler ve 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı 1.318.742,34-TL fazla 191 İndirilecek KDV Hesabı aynı tutarda eksik görünmektedir.

BULGU 3: Dış Mali Borçlar Hesabında İzlenmesi Gereken Dış Borcun Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar Hesabına Kaydedilmesi

Avrupa Yatırım Bankasından alınan 7.162.649 Euro kredinin, 310 Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar hesabı ve 410 Dış Mali Borçlar hesabında izlenmesi gerekirken 409 nolu Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar hesabında takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliği'nin 245'inci maddesinde; 310 nolu hesabın niteliği, 246'ncı maddesinde ise hesabın işleyişi düzenlenmektedir. Buna göre; kanunların verdiği yetkiye dayanılarak herhangi bir dış finansman kaynağından, belirli bir geri ödeme planına göre geri ödenmek üzere sağlanan, dış borçlardan cari yılda ödenecek olanları bu hesaba kaydedilecektir.

Aynı Yönetmelik'in 314'üncü maddesinde; Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak Devlet adına Hazine Müsteşarlığı tarafından kurumun herhangi bir dış finansman kaynağından, belirli bir geri ödeme planına göre geri ödenmek üzere sağladığı dış borcun 410 nolu hesapta takip edileceği ifade edilmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 'Bilanço ilkeleri' başlıklı 8'inci maddesinde; Bilanço ilkelerinin amacının, kamu idaresinin tasarrufundaki kaynaklar ile bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtlarının yapılması, mali tablolarının hazırlanması ve raporlanması yoluyla, belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtılması olduğu,

Sırasıyla 170 ve 216'ncı maddelerinde ise; Cari yılda ödenecek dış mali borçlar hesabının, herhangi bir dış finansman kaynağından, belirli bir geri ödeme planına göre geri ödenmek üzere sağlanan dış borçlardan cari yılda ödenecek olanların anapara tutarları ve kur

farklarının, dış mali borçlar hesabının ise sağlanan dış borçların anapara tutarları ve kur farklarının izlenmesi için kullanılacağı

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre; İdarenin, dış finansman kaynaklarından sağlamış olduğu tutarları 310 Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar ve 410 Dış Mali Borçlar hesaplarında takip etmesi gerekmektedir. Belediye tarafından Avrupa Yatırım Bankasından alınan ve vadesine göre 310 veya 410 no'lu hesaplarda takibi gereken 7.162.649 Euro (2017 yılı sonu itibariyle kalan toplam borç anapara tutarı olan 4.601.759,56 Euro) kredinin 409 nolu hesapta izlenmesi sonucu; Kurumun mali tablolarında 409 no'lu hesap olması gerekenden 20.816.979,72 TL fazla görünmekte; mali tablolarda yer alması gereken 310 ve 410 nolu hesaplar ise işlem görmediğinden mali tablolarda yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir geri ödeme planına göre geri ödenmek üzere sağlanan dış borç tutarları 410 dış mali borçlar hesaplarında takip edilecek ve mali tablolarda gösterilecek olup bununla ilgili 30.05.2018 tarih ve 2041 yevmiye no ile gerekli düzeltmeler yapılmıştır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında; gerekli düzeltme işleminin bulgumuz doğrultusunda yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak Kurumun 2017 yılı mali tablolarda, 409 no'lu hesap olması gerekenden 20.816.979,72 TL fazla görünmekte; aynı tutar 310 ve 410 nolu hesaplarda yer alması gerekirken söz konusu hesaplar mali tablolarda yer almamaktadır.

BULGU 4: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçeği Yansıtması

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun gereğince kesilmesi zorunlu olan ve 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına yapılması gereken idarenin ortaklık paylarına ilişkin kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

6107 sayılı Kanun'un “Ortaklık yapısı ve sermaye” başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında; “*Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.*” hükmü yer almaktadır.

Mezkur maddenin 3'üncü fıkrasında 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden

aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarın bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 178 inci maddesinde 240 no’lu hesabın kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Ayrıca aynı Yönetmelik'in “Hesabın işleyişi” başlıklı 180’inci maddesinde ise idarece verilen sermayenin 240 nolu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İller Bankasının Belediye Bilgi ve Veri Bankası modülündeki verileri incelendiğinde; İdareye gönderilen merkezi idare vergi geliri paylarının toplamı üzerinden aylık yüzde iki oranında kesilen İlbank sermaye payının toplam tutarının 11.080.989,12 TL olduğu görülmüştür.

2017 yılına ilişkin dönem sonu mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının 11.080.989,12 TL olması gerekirken 7.387.764,86TL olduğu görülmüştür: Buna göre 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı kurumun mali tablolarında olması gerekenden 3.693.224,56 TL daha düşük görüldüğü tespit edilmiştir. İdarenin İller Bankasına yatırdığı tutarları tam ve doğru olarak mali tablolarında kayıtlara alması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına yapılması gereken idarenin ortaklık paylarına ilişkin iller bankasına yatırılan tutarlara ait kayıtlar tam ve doğru olarak mali tablolarda gösterilecektir.2018 mali yılında ilgili mali tablolarda ortaklık payları tam ve doğru kaydedilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak Kurumun 2017 yılı mali tablolarında, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı olması gerekenden 3.693.224,56 TL daha düşük görünmektedir.

BULGU 5: Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabının Kullanılmaması

Vadesi bir yılın üzerinde olduğu için dönemsellik ilkesi gereğince 438 nolu hesapta muhasebeleştirilmesi gereken, 20.586.745,36 TL borcun 368 nolu hesapta takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı" başlıklı 278'inci maddesinde;

"Bu hesabın, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılacağı;

Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabında kayıtlı vergi ve diğer yükümlülüklerden dönem sonunda erteleme veya taksitlendirme süresi bir yılın altına inenler bu hesaba kaydedileceği;

Aynı Yönetmelik'in 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı başlıklı 322 ve 323'üncü maddelerinde ise;

"Bu hesabın, kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya takside bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılacağı;

Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya takside bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmı bu hesaba alacak, 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesap grubunda yer alan ilgili hesaplara borç kaydedileceği"; hüküm altına alınmaktadır.

Siirt Belediyesinin; kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya yapılandırılıp takside bağlanmış olan bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan 20.586.745,36-TL'yi izlemek için 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar hesabını kullanması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu durumun, İdarenin kamuya olan borçlarının vadesini daha sağlıklı izleyerek gelişmiş bir nakit yönetimine katkıda bulunacağı gibi mali tablo kullanıcılarına da fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya yapılandırılıp taksitle bağlanmış olan bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan borçlar 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlenecek olup gerekli düzeltme kayıtları yapılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak Kurumun 2017 yılı mali tablolarında 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı 20.586.745,36-TL eksik, 368 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı ise aynı tutarda fazla görünmektedir.

BULGU 6: Kurumun Elektrik Dağıtım Şirketine Olan Borcunun Muhasebe Kayıtlarında Eksik Yer Alması ve Hatalı Hesapta Muhasebeleştirilmesi

Kurumun elektrik dağıtım şirketi Dicle Elektrik Perakende Satış A.Ş. (EPSAŞ)’a olan elektrik borcunun eksik muhasebeleştirildiği ve hatalı hesapta takip edildiği tespit edilmiştir.

İdareler Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinde yer alan temel ilkeler doğrultusunda; Mali tablolarını, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde doğru, yeterli ve anlaşılır şekilde düzenlemekle mükelleftir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Hesabın niteliği” başlıklı 260’ıncı maddesinde “*Bu hesap, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.*”

Hesabın işleyişi başlıklı 262’nci maddesinde 333 nolu hesabın hangi durumlarda kullanılacağı düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; söz konusu hesap, emanet olarak nakden tahsil edilen tutarlar, aylık, ücret veya diğer istihkaklardan mahsuben tahsil edilen tutarlar, bütçe geliri olarak kaydedilenler dışında fazla veya yersiz olarak tahsil edilen tutarlar, bütçe gelirleri hesabına alacak kaydı suretiyle tahsil olunan paralardan fazla veya yersiz olarak tahsil edildiği anlaşılan tutarlar, maaş ve ücretlerden fazla ve yersiz kesilmesi nedeniyle SGK’ya fazla gönderilen tutarlardan; memur veya işçiye ödenmesi gereken tutarlar, mevzuatı uyarınca vergi dairelerince ret ve iade edilmesi gereken tutarlar için kullanılır.

Görüldüğü üzere elektrik dağıtım şirketine olan borcun 333 nolu hesapta takip edilmesi yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Aynı Yönetmelik'in Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabını düzenleyen 251'inci maddesinde aynen;

“ Bu hesap, mevzuatla yapılması öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde; ödeneği bulunmaması ve benzeri nedenlerle bütçeye gider kaydedilemeyen borçların izlenmesi için kullanılır.” denilmektedir.

Buna göre; ilgili borcun 322 no'lu hesapta takip edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca elektrik şirketine olan borç tutarı 2017 yılı itibariyle 11.831.240,76-TL iken muhasebede kayıtlı borç tutarı 9.409.633,39-TL olup 2.421.607,37-TL mali tablolarda hiç gösterilmemektedir. Yapılan açıklamalar uyarınca söz konusu borcun temel muhasebe ilkeleri doğrultusunda doğru şekilde ve tam olarak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır

Kamu idaresi cevabında; "Belediye tarafından elektrik dağıtım şirketi Dicle Elektrik Perakende Satış A.Ş.(EPSAŞ)'a olan elektrik borcu mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde 322 no'lu hesapta takip edilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak ilgili borcun doğru şekilde kaydedilmemesi sonucu Kurumun 2017 mali tablolarında 322 no'lu hesap 11.831.240,76-TL eksik, 333 Emanetler Hesabı 9.409.633,39-TL fazla görünmektedir.

BULGU 7: Doğalgaz Dağıtım Şirketine Kanundan Kaynaklanan Ortaklığın Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Belediye'nin hissedarı olduğu Aksa SİBADAŞ'ta bulunan ortaklık payının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinde; Doğal Gaz Piyasası Kurulundan dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketinin, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorunda olduğu hüküm altına alınmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 181'inci maddesinde; *“Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya aynı olarak verilen*

sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.” hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede Aksa SİBADAŞ ile Kanun'un öngördüğü çerçevede ortaklık ilişkisinin kurulmadığı ve mali tablolarda söz konusu ortaklık ilişkisine ilişkin kayıt yapılmadığı görülmüştür. Kanundan kaynaklanan %10 ortaklık payına karşılık gelen tutar Siirt, Batman ve Kurtalan belediyelerine aittir. Siirt belediyesine ait payın Belediye tarafından 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

SİBADAŞ doğalgaz şirketinde ortaklığı bulunan belediyelerin %10'luk sermaye payının dağılımının belirlenmesine için gerekli işlemleri yaparak ortaklık yapısını tamamlaması ve her belediyenin kendi payına düşen ortaklık tutarını mali tablolarında kayıt altına alması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Sibadaş doğalgaz şirketi ile Kanun'un öngördüğü şekilde ortaklık ilişkisi kurulacak ve mali tablolarda söz konusu ortaklığa ilişkin kayıt tutulacak olup Siirt belediyesine ait olan pay 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabına kaydedilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. SİBADAŞ doğalgaz şirketinde sahip olunan sermaye payının belirlenmesi için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Tahsisli Taşınmazlara İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yönetmelik'e Uygun Olarak Yapılmaması

27 Mayıs 2016 tarih ve 29724 sayılı mükerrer Resmi Gazete' de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250-Arazi ve Arsalar hesabının işleyişine ilişkin 189'uncu maddesinde; tahsise konu edilen arazi ve arsaların, tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer hesabına alacak kaydedileceği, ve yine 252-Binalar Hesabının işleyişine ilişkin 193'üncü maddesinde; tahsise konu edilen binaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilirken varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar hesabına alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Kamu idaresinin, Yönetmelik gereği yapacağı kayıtlar için kullanacağı hesaplara da 2017 Mahalli İdareler Detay Hesap Planında yer verilmektedir. Buna göre; İdarenin tahsis ettiği taşınmazlar için ilgisine göre; 250.02, 251.02 ve 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, 500.11 Tahsis Edilen Taşınmazlar ile 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesaplarının kullanılması gerektiği kayıt altına alınmaktadır. İdarenin tahsisli olarak kullandığı taşınmazlar için ise; 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesapları ile 500.12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar hesabının kullanılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için, idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu şekilde kullanılan taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulmasının gerektiği değerlendirilmektedir. Tam açıklama kavramı, muhasebenin genel kabul görmüş bir ilkesi olup İdare, bu kavram uyarınca varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasını sağlamalıdır.

Siirt Belediyesinin tahsis ettiği 2 adet taşınmaz ile tahsisli olarak kullandığı 6 adet taşınmazın muhasebeleştirilmesinde ilgili hesapların kullanılmadığı görülmüştür. İdarenin tahsisli taşınmaz kullanımına ilişkin kayıtları da içerecek şekilde mali tablo düzenlemesinin, mali tablo kullanıcılarına şeffaf ve sağlıklı bilgi sunulmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemize tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtları mevzuatın öngördüğü şekilde yapılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak bulgu konusu tespit Kamu İdaresinin 2017 yılı mali tablolarında, ilgili maddi duran varlıklar hesaplarında hataya neden olmuştur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Siirt Belediyesinin 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Evsel Katı Atık Ücret Tarifesinin Belirlenmemesi

Belediye tarafından evsel katı atık ücret tarifesi belirlenmediği, söz konusu ücretin takip ve tahsiline ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (g) fıkrasında, katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin 14'üncü fıkrasında;

"Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

27/10/2010 tarih, 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atıksu, Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar'a İlişkin Yönetmeliğin 8'inci maddesine göre; evsel katı atık idareleri, evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle, evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemek ve evsel katı atık ücretini toplamakla yükümlüdürler. Aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesine göre; tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dahil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2018 tarihine kadar bu Yönetmelik'e uyum sağlamakla yükümlüdürler.

Belediyeler tarafından gerçekleştirilen evsel katı atık toplama işinin, kirleten kişilere yapılan bir nev'i hizmet olduğu ve 2872 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere kirleten kişinin bu kirliliğin giderilmesi için yapılacak harcamaları karşılaması gerekmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ilgili düzenlemeye belediyelerin uyum sağlayabilmesi ve hazırlıklarını tamamlayabilmesi için geçiş süresini uzatmaktadır. Ancak yapılan ertelemeler belediyelerin söz konusu çalışmaları tamamlamasına vesile olmaktan ziyade uygulamadan kaçınmaları ile sonuçlanmaktadır. Bu sonucun bir tezahürü olarak Belediye'nin, katı atık bertaraf maliyetini ve ücretlerini belirlemediği gibi maliyet ve ücretlerin tespit edilmesine yönelik bugüne kadar herhangi bir çalışma da yapmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından evsel katı atık ücret tarifesinin belirlenmesi ile ilgili gerekli çalışmalar başlatılmış olup, mevzuatın öngördüğü şekilde ücretler takip ve tahsil edilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ilgili düzenlemeye belediyelerin uyum sağlayabilmesi ve hazırlıklarını tamamlayabilmesi için geçiş süresini uzatmaktadır. Yapılan ertelemeler belediyeler açısından bir üst sınır niteliğindedir yani belirlenen tarihe kadar tespit edilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Ancak bu tarihten önce de gerekli işlemlerin yapılarak evsel katı atık ücretlerinin tahakkuk ve tahsilatı yapılması mümkün olup, Belediye gelirlerinin korunması adına ilgili Bakanlık tarafından belirlenen süre beklenmeden evsel katı atık ücretlerinin tahsilatına geçilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediyeye ait tapuda kayıtlı taşınmazlardan cins tashihi yapılmayan taşınmazların bulunduğu görülmüştür

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde cins tashihi,

“Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiğinden bahsedilmektedir.

“(1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda,

tapu kayıtlarında cins tashihi için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihi ile ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.”

Siirt Tapu Müdürlüğünden alınan taşınmaz listesi ile İdarenin taşınmaz icmal cetvellerinde kayıtlı taşınmazlar karşılaştırılmış ve bir kısım taşınmazın mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir. Tapu kayıtlarında tarla, çeşme, bağ, çayır niteliğinde olan taşınmazların kullanım şekilleri arsadır. Ayrıca tapuda arsa niteliğinde bulunan bazı taşınmazlarının bina olarak kullanıldığı görülmüştür. Cins tashihi yapılmadığı için ilgili hesaplardaki tutarlar gerçeği yansıtmamaktadır.

Buna göre; Belediye tarafından mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediye tarafından mevzuat hükümleri uyarınca tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgileri uyumlu hale getirilerek cins tashihler yapılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak taşınmazların cins tashihlerinin yapılmaması Kurumun Mali tablolarında ilgili varlık hesaplarının hatalı görünmesine neden olmuştur.

BULGU 3: Kalkınma Ajansı Payının Muhasebe Kayıtlarında Gösterilmemesi

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun’a göre Dicle Kalkınma Ajansı kurulmuş ve Siirt Belediyesi de Dicle Kalkınma Ajansına üye olup bunun gereği olarak ilgili kuruluşa üyelik aidatı adı altında ödemede bulunmuştur. Ancak, ödenen kalkınma ajans payının 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 276’ncı maddesinde, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir. Aynı Yönetmelik’in 277’nci maddesinde, bütçe geliri olarak

tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği, bu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların ise 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Buna göre; Yönetmelik hükmü gereğince; Siirt Belediyesi tarafından Dicle Kalkınma Ajansına yapılması gereken toplam 327.780,28 TL ödemenin 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Ancak yapılan incelemede; kalkınma ajansı payı ödemesinin 630 Giderler hesabı karşılığında 333 Emanetler hesabına alacak kaydedildiği ve ödemenin bu hesaptan çıkış yapılarak gerçekleştirildiği görülmüştür. Halbuki, bu nitelikteki bir ödeme için 333 Emanetler hesabının işlem görmemesi ve 363 Kamu İdareleri Payları hesabında muhasebeleştirme işleminin gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu nedenle; 31.12.2017 tarihli mali tabloda 327.780,28 TL olarak yer alması gereken 363 Kamu İdareleri Payları hesabının kullanılmadığından yer almadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; “Dicle Kalkınma ajansına yapılan üyelik aidatları 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenip muhasebeleştirilecek olup, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276 ve 277'nci maddelerinde özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Ancak Kurumun'un 2017 yılı mali tablolarında 363 Kamu İdareleri Payları hesabı 327.780,28 TL düşük görünmektedir.

BULGU 4: Gecekondu Kanunu Hükümlerine Göre Oluşturulması Gereken Fon Hesabının Oluşturulmaması

Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulması gereken fon hesabının oluşturulmadığı ve Kanun'da belirtilen amaçlar için kullanılması gereken tutarın bu Fon oluşturulmadığından belediyenin genel harcamaları için kullanıldığı görülmüştür.

03.05.1985 tarih ve 247 sayılı KHK.'nin 16.08.1985 tarih ve 250 sayılı K.H.K. ile değişik 2 nci maddesinde; “775 sayılı Kanunun 12'nci maddesine göre kurulması öngörülen

fonların idaresi ile bu fonlara ait her türlü hak ve vecibeler ilgili belediyelere devredilmiş olup belediyeler bu hak, yetki ve görevleri yetkili organları eliyle kullanırlar.” denilmektedir.

Diğer taraftan 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 13'ncü maddesinde; *“12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla :*

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) Islah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkanlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tesbit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır.” denilmektedir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Belli bir amaca tahsisli gelirler ve alınan paylar" başlıklı 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; *"20.07.1966 tarihli ve 775 Sayılı Gecekondu Kanununun 12 inci maddesi gereği kurulan fonda toplanacak paralar gelir bütçesinin ilgili bölümüne gelir kaydedilir"* denilmek suretiyle fon gelirlerinin gelir bütçesinin ilgili bölümüne kaydedileceği düzenlenmektedir.

Belediye tarafından Gecekondu Fonu gelirlerinin mali tabloların ilgili bölümüne kaydedilmesi, bankada ayrı bir hesapta izlenmesi ve bu fonun sadece Kanunda belirtilen işler için kullanılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemiz tarafından gecekondu Fonu Gelirleri gelir bütçesinin ilgili bölümlerine gelir kaydedilerek mali tablolarda gösterilecektir. Fon gelirleri bankada ayrı bir hesapta izlenerek mevzuata uygun şekilde Kanunda belirtilen işler için kullanılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Gecekondu Fonu gelirlerinin mali tabloların ilgili bölümüne kaydedilmesi, bankada ayrı bir hesapta izlenmesi ve bu fonun sadece Kanunda belirtilen işler için kullanılması gerekmektedir.

BULGU 5: Toplu Taşıma Hizmetinin İhalesiz Gördürülmesi

Siirt ilinde hizmet gösteren minibüs hatları için ihale yapılmadığı, yıllar öncesinde verilen izinlerin mevzuata aykırı olarak kazanılmış hak olarak değerlendirildiği görülmüştür.

Belediyenin görevleri arasında olan ulaşım hizmetleri; imtiyaz, ruhsat verme veya toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya hizmet satın alma yolu ile yerine getirilebilir. Toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz yolu ile yerine getirilmesi Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla, kiraya verme yolu ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre mümkün olacaktır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin;

(f) fıkrasında "*Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek*".

(p) fıkrasında, "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" Belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Yine aynı maddenin devamında "*Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.*" denilmek suretiyle toplu taşıma hakkının üçüncü kişilere devrinin şartları hüküm altına alınmıştır.

Belediyeye ait olan bu hakkın, ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu yetki belediye adına belediye meclisine aittir.

Belediye meclisince bu yönde alınan karara uygun olarak ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri ile ilgili olarak belediye encümenince yapılması gerekmektedir.

Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015 / 985, Karar No: 2015 / 3164 numaralı kararında; *“Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu ve her iki durumunda Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir.*

...

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği”,

Aynı Dairenin Esas No:2011 / 1134, Karar No: 2012 / 2226 Kararında; *“Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümenince toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna”*

Aynı Dairenin Esas No:2014 / 1735, Karar No: 2014 / 2859 Kararında; *“İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dahil her türlü toplu taşıma*

sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirmenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15.maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmemekle anılan Mahkeme kararının onanmasına” denilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye Encümeni tarafından verilen ruhsat ve çalışma belgelerinin daha sonra Belediye Meclisince güncellenerek toplu taşıma hizmetlerinin üçüncü kişilere gördürülmesi konusunda, yıllar önce verilen izinlerin ilgili kişiler açısından kazanılmış hak olarak devam ettirildiği tespit edilmiştir. Söz konusu kararlara dayanarak belirlenen hatlarda toplam 174 adet minibüs Kanuna aykırı olarak ihalesiz faaliyet göstermeye devam etmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve kararlar birlikte değerlendirildiğinde; İhale ile gördürülmesi gereken işler açısından herhangi bir kazanılmış haktan bahsedilemeyeceği için toplu taşıma hizmetinin 2886 sayılı Kanun'da belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ihale edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından verilen toplu taşıma hizmetleri 2886 sayılı Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ihale edilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. İhalesiz olarak taşımacılık faaliyetlerine devam edilen hatlar için ihaleye çıkılması gerekmektedir.

BULGU 6: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

Belediye mücavir alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin, takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 01.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmeliği bu faaliyetlerin ücretlendirilmesine ilişkin düzenlemeler getirmektedir.

Yönetmelik'in “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde;

“ ...

a) Bakanlık: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığını,

d) Geçiş hakkı: İşletmecilere; elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlarla kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden ve üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

e) Geçiş hakkı ücreti: İşletmecinin, geçiş hakkı karşılığında geçiş hakkı sağlayıcısına ödeyeceği ücreti,

f) Geçiş hakkı ücret tarifesi: Ek-1’de yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosunda belirtilen yerlerde, geçiş hakkını kullanacak işletmecilerden talep edilen ücretlerin üst sınırlarını gösteren fiyat tarifesini,

g) Geçiş hakkı sağlayıcısı (GHS): Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere taşınmazın sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

ğ) *İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi, ...*”

olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelik'in “Başvuru ve Değerlendirme” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“İşletmecilerin geçiş hakkı kullanımı için Bakanlığa başvurmaları gerektiği belirtilmekte, başvurusu kabul edilen işletmecilerin kamuya ait yerlerden geçiş hakkını kullanabilmesi hususunu düzenleyen aynı maddenin (b) bendinde;

“Hazinenin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar ile mülkiyeti veya tasarrufu belediyelere ve kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile 25.2.1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında kalan yerlerde geçiş hakkını kullanacak işletmeci, ilgili GHS’ye Ek-2’de yer alan belgeler ve Bakanlıktan alınan kullanım onayı ile birlikte başvuruda bulunur. GHS kendisine yapılan geçiş hakkı talebi başvurularını mevzuat çerçevesinde en geç altmış gün içerisinde sonuçlandırır ve sonucunu işletmeciye bildirir. Geçiş hakkı talebinin reddedilmesi durumunda yapılan bildirimde red gerekçeleri açıkça belirtilir.” denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in “İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinin (ç) bendinde;

“Geçiş hakkının kullanılmasının öncelikle tarafların anlaşmasına bağlı olduğu;

“Geçiş Hakkına İlişkin Anlaşma” başlıklı 8’inci maddesinin birinci bendinde;

“İşletmeci ile GHS’ nin serbestçe anlaşma yapabileceği; altıncı bendinde; geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin geçiş hakkına ilişkin anlaşmada yer alacağı;

“Geçiş Hakkı Ücretleri” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için GHS tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücretinin, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve ilk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretlerinin bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edileceği;

“Mevcut Geçiş Hakları” başlıklı Geçici 1’inci maddesinde;

“Bu Yönetmelik kapsamında yer alan ve bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce sahip olunan geçiş hakları ve imzalanmış olan anlaşmaların herhangi bir sebeple sona ermediği sürece aynı şartlarda uygulanmaya devam olunacağı” hüküm altına alınmaktadır.

Yönetmelik’te, Bakanlık tarafından elektronik haberleşme altyapı bilgi sisteminin (EHABS) kurulacağı ve işletmecilerin geçiş hakkına ilişkin elektronik haberleşme altyapı bilgilerini EHABS’ e kaydetmekle yükümlü olacağı belirtilmektedir.

Yönetmelik hükümlerine göre; Belediyeye ait taşınmazlar üzerinden elektronik haberleşme hizmetini sunmak isteyen işletmeciler, Bakanlıktan onay aldıktan sonra geçiş hakkı için Belediyeye başvuruda bulunacaktır. Başvurusu kabul edilen işletmeci, Belediye ile anlaşma yaparak Yönetmelik’te belirtilen tutardan fazla olmamak kaydıyla, geçiş ücretini de belirleyip mevcut veya yapmayı planladığı altyapı bilgilerini EHABS’e kaydetmek zorundadır. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere idarenin sorumluluğunda olan yerlerde elektronik haberleşme hizmeti sunmak amacı ile altyapı tesisi kuran işletmeler ile sözleşme yapılması ve Yönetmelik'in ekinde yer alan ücret tarifelerini geçmemek üzere meclis kararıyla bir ücret tarifesi belirlenmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından 2017 yılında; altyapı geçiş hakkı bedellerinin takip ve tahsil edilmesine yönelik gerekli işlemler ve ilgili firmalarla geçiş hakkı anlaşmaları yapılmadığından geçiş hakkı ücret gelirlerinden mahrum kaldığı görülmektedir. Belediyenin yukarıdaki hükümlere uygun olarak gelir tarife cetvelinde geçiş hakkı ücretlerini belirlemesi gerekli tahakkuk işlemlerini tamamlaması ve ilgili şirketlerden bu bedellerin tahsilatının yapılmasını sağlaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından, Telekomünikasyon Altyapı ve şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Tahakkuk ve Tahsilatının yapılması ile ilgili gerekli işlemler yapılmış olup ilgili firmalarla geçiş hakkı anlaşmalarının yapılmasına yönelik çalışmalara başlanılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Belediye'nin hak ve menfaatlerinin korunması adına telekomünikasyon altyapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedellerinin tahakkuk ve tahsilatına ilişkin işlemlerin bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Göstermesi

Belediyece kiraya verilen bazı işyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının olmadığı görülmüştür.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in 2’nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik, sıhhî ve gayrisıhhî işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemleri kapsar.” denilmektedir.

Aynı Yönetmelik’in 4’üncü maddesinin (a) ve (n) bentlerinde;

“a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini,

...

n) İşyeri açma ve çalışma ruhsatı: Yetkili idareler tarafından bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için verilen izni, ...” hükümleri yer almaktadır.

Mezkur Yönetmelik’in “İşyeri açılması” başlıklı 6’ncı maddesinin 1’inci fıkrasında;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz...” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yetkilendirilmiş idari birimler tarafından verileceği, yetkili idareden alınan ruhsat olmadan iş yerinin açılıp çalıştırılmayacağı ifade edilmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri açma izni harcı” başlıklı 81’inci maddesinde;

“Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması “İşyeri Açma İzni Harcına” tabidir.” hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanun’un *“Çeşitli harçlara ait tarifeler”* başlıklı 84’ üncü maddesinde yer alan tablonun (3) kısmında işyeri açma izni harcının (beher metrekaare için işin mahiyetine göre) 0,10 - 1,00 TL arasında kararlaştırılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Belediye'nin kiraya vermiş olduğu işyerlerine ilişkin liste temin edilerek İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda; belediyenin kiraya vermiş olduğu 17 işyerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının bulunmadığı görülmüştür.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı olmayan işyerlerinin denetiminin yapılarak belediye gelir kalemlerinden birisi olan İşyeri Açma İzni Harcının tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yerine getirilmesi ve ruhsat koşullarına uygun olmayan yerlere ilişkin gerekli yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu 17 İşyerine ait İşyeri Açma Çalışma Ruhsatı verilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Gerek gelir kaybına yol açılmaması gerekse de iş yerlerinin faaliyetlerinin kontrolünün düzenli olarak yapılabilmesi için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının kontrolü ve ruhsatsız işyerlerine yönelik yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 8: Bazı İşletmelerin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde bulunan bazı İlan ve Reklam Vergisi mükelleflerinin İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı; ve bu nedenle Belediye'nin gelir kaybına uğratıldığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “Konu” başlıklı 12’nci maddesinde:

“Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir. “

Aynı Kanun'un "Mükellef ve Sorumlu" başlıklı 13'üncü maddesinde:

"İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir. "

"İlan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar" ve yine "Verginin tarhı ve ödenmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde;

"Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir.

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere; İlan ve Reklam Vergisi mükellefinin, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu ve bu kişiler tarafından ilan ve reklam işinin yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce ilgili belediyeye beyan edilmesi gerektiği, ilan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler ise başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği ve aynı süre içerisinde ilgili belediyeye yatırmaktan sorumlu olduğu belirtilmektedir.

Belediye'nin Gelir Müdürlüğü'nden alınan veriler doğrultusunda 2016 yılı İlan ve Reklam Vergisi beyanname sayıları ile 2017 yılı sayıları karşılaştırılmıştır. 2016 yılında 1411 beyanname bulunurken 2017 yılında bu sayı 678'e düşmüştür. Ruhsat Müdürlüğü'nden alınan verilerden ilgili işyerlerinin kapatılmadığı tespit edilmiştir. Buna göre; bazı işletmeler

faaliyetlerini devam ettirmesine rağmen İlan ve Reklam Vergisini beyan etmemiştir. Dolayısıyla, Belediyenin İlan ve Reklam Vergisi gelirinden mahrum kaldığı anlaşılmaktadır. Belediyenin mevzuata uygun şekilde İlan ve Reklam Vergisinin tahakkuku ve tahsilatını yapması, beyanname vermeyen mükelleflere ilişkin denetimleri gerçekleştirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Kayıtları yapılacak olup konu ile ilgili beyanname vermeyen mükelleflere ilişkin denetimler daha hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Belediyenin İlan ve Reklam Vergisi gelirinden mahrum kalmaması ve yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi adına mevzuata uygun şekilde İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin yapılması ve beyanname vermediği tespit edilen mükelleflere ilişkin denetimleri gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların İhale Yoluyla Kiraya Verilmeden Mevcut Kiracılara Kullandırılmaya Devam Edilmesi

Belediye mülkiyetinde bulunan ve ihale yoluyla kiraya verilen taşınmazlardan bazılarının kira süresi sona ermesine rağmen ihale konusu edilmeyip, mevcut kiracılarla sözleşmelerin devam ettirildiği görülmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinde;

“... belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri” başlıklı 18'inci maddesinde;

“Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.” ,

“Belediye Encümeninin Görev ve Yetkileri” başlıklı 34’üncü maddesinde;

“Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.” hükümleri bulunmaktadır.

5393 sayılı Kanun’un ilgili hükümlerine göre, taşınmazların 3 yıla kadar belediye encümeni kararıyla ihale edilerek kiraya verilmesi mümkündür. 3 yılı aşan kiralamalarda ise belediye meclisinin kararı gereklidir. Kira süresi biten taşınmazlar için yeniden kiralama ihalesine çıkılması gerekmektedir.

2886 sayılı Kanun’un “Ecrimisil ve Tahliye” başlıklı 75’inci maddesinde;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanununun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir. Buna göre kurum taşınmazları hakkında da 2886 sayılı Kanunun 75’inci maddesi uygulanmalıdır.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; kanun koyucu, Belediye taşınmazlarının bu kanuna göre kiraya verilmesi gerektiği noktasında iradesini ortaya koymuştur. Bu itibarla Kurum mülkiyetindeki taşınmaz malları kiraya verme işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ndaki ihale usullerine göre yapılmalı ve sözleşme süresinin bitiminde aynı taşınmaz malın kiraya verilebilmesi için yeniden 2886 sayılı Kanun’daki belirtilen usullerden biriyle ihaleye çıkılmalıdır. Kira süresi sonunda işgal devam ederse, sözleşmede

aksine hüküm yoksa ecrimisil alınmalı; işgalin devam etmesi durumunda taşınmazın tahliyesi için ilgili mülki amire talepte bulunulmalıdır.

Belediye ile kiracılar arasında yapılan sözleşmelere kira süresi sonunda sözleşmenin uzatılacağı şeklinde konulan hükümlere dayanarak kanuna aykırı olarak taşınmazların kullandırılmasına devam edilmesi yukarıda yer verilen kanun hükümlerine ve 2886 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir. Belediyenin ilgili kanunlar uyarınca ihale usulünü kullanarak taşınmazların kiralamasını gerçekleştirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemize ait olup kiralanan ve kira süresi sona eren taşınmazlar mevzuatın öngördüğü şekilde ihale usulü kullanılarak kiralanacaktır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Belediye taşınmazlarının kiralmasında 2886 sayılı Kanun hükümlerine riayet edilerek kira süresinin belirlenmesi ve kira süresi sonunda yeniden ihaleye çıkılması gerekmektedir.

BULGU 10: Otopark Bedeline İlişkin Gelirin Vadeli Banka Hesabında Takip Edilmemesi

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği gereği tahsil edilen otopark bedellerinin vadeli hesapta izlenmediği görülmüştür.

Otopark Yönetmeliği'nin 10'uncu ve 11'inci maddelerinde; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı ve otopark bedellerinin belediye sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak otoparklar için kullanılması gerektiği belirtilerek, bu meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

18.11.2015 tarihli 29536 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin “Kaynakların Değerlendirilmesi ve Nemalandırılması” başlıklı 6'ncı maddesi

“(1) Kurumlar kısa vadeli kaynaklarını, vadesiz ve/veya vadeli mevduat, özel cari hesap ve/veya katılma hesabı ile repo/ters repo araçlarını kullanarak değerlendirir. Kısa

vadeli kaynaklar için uygulanacak vadeli mevduat faiz oranı ve katılma hesabı getiri oranı, TCMB tarafından haftalık olarak en son açıklanan, bankalarca TL üzerinden 1 aya kadar vadeli olarak açılan mevduatlara uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranının;

- a) Gecelik vade açılması halinde % 70'inden,*
- b) 7 güne kadar vade açılması halinde % 80'inden,*
- c) 8 günden 30 güne kadar vade açılması halinde % 90'ından düşük olamaz"*

denilmektedir.

Belediye anılan mevzuat hükümleri dikkate alınarak otopark gelirlerinin nemalandırılması için vadesiz hesapta tutulan tutarları vadeli hesaba aktarması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemiz tarafından tahsil edilen Otopark bedelleri mevzuatın öngördüğü şekilde vadesiz hesaptan vadeli hesaba aktarılarak burada nemalandırılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Otopark gelirlerinin nemalandırılması için vadeli hesapta tutulması gerekmektedir.

BULGU 11: Kişilerden Alacaklar Hesabına İlişkin Hatalı Uygulamalar

Siirt Belediyesi muhasebe kayıtlarında yapılan incelemeler neticesinde; 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında yer almaması gereken ilçe belediyelerine ait su bedellerine ilişkin tutarların bulunduğu görülmüştür. Ayrıca Sayıştay İlamları neticesinde 140 Kişilerden Alacaklar hesabına kaydedilmesi gereken tutarların eksik olduğu, tespit edilmiştir.

11.1:- 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında Yer Almaması Gereken Tahakkuklar

27.05.2016 tarihli Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği "140 Kişilerden Alacaklar Hesabı Niteliği" başlıklı 110'uncu maddesinde "*Bu hesap, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılır.*" hükmü yer almaktadır.

Siirt Belediyesi 140 Kişilerden Alacaklar hesabı yardımcı defter kayıtları incelenmesi neticesinde; ilçe belediyelerine ait su bedellerine ilişkin 414.696.7 TL tutarın yer aldığı görülmüştür. Hesabın niteliği gereği bu hesapta kurum alacaklarının yer almaması

gerekmektedir. İlçe belediyelerinin su bedellerine ilişkin tutarın ilgili hesaba aktarılması gerekmektedir.

11.2:- 2015 yılına İlişkin Sayıştay İlamlarının Bir Kısımının Kişilerden Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

Siirt Belediyesinden alınan ilamlar cetveli ve 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı yardımcı defterlerinin incelemesi sonucu; 2015 yılına ilişkin Sayıştay ilamının cetvelde gösterilmediği ve 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında takip edilmediği görülmüştür.

27.05.2016 tarihli Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği “140 Kişilerden Alacaklar Hesaba ilişkin” başlıklı 111’uncu maddesinde;

“ Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Kişilerden alacakların doğuşu: Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibi gereken alacaklar;

1) Sayıştay ve diğer mahkemelerce verilip ilgili dairelerden kuruma tebliğ olunan ilamlarla,

2) Denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlarla,

ortaya çıkar” hükmü yer almaktadır.

Belediye, 2015 yılına ait İlamı Sayıştay İlamlar Cetveline ve ilgili kişiler adına düzenlenecek 140 Kişilerden Alacaklar hesabına borç kaydetmelidir. Tahsilatların düzenli olarak takip edilmesi ve Sayıştay İlamlar Cetvelinde gösterilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “140 Kişilerden Alacaklar Hesabında bundan böyle kurum alacakları izlenmeyecek olup gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

2015 yılına ait Sayıştay ilamları, Sayıştay ilamları cetvelinde gösterilecek ayrıca kişiler adına düzenlenecek 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında izlenecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Sayıştay İlamlar Cetveli ve ilgili kişiler adına düzenlenecek 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kayıtların tam ve doğru olarak yapılması ve bu hesaba ilişkin

tahsilatların düzenli olarak takip edilerek Sayıştay İlamlar Cetvelinde gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Belediye Sınırları İçerisinde Kamu İdareleri Tarafından Yapılan Kamulaştırma İşlemlerinin Belediye Tarafından Tapu İdaresinde Takip Edilmemesi

Belediye sınırları içinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu İdaresi tarafından bildirilmemesi sonucu; kamulaştırmadan doğan emlak vergisi farklarının tahakkuk ve tahsilinin yapılamadığı görülmektedir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, "Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili" başlıklı 10'uncu maddesi;

"...Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir."

"Vergilendirme başlıklı" 39'uncu maddesi;

"Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur." şeklindedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun, "Bildirim Verme ve Süresi" başlıklı 23'üncü maddesi;

"Bu Kanunun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim verilmemesi zorunludur. Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir."

"Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler Başlıklı" 33'üncü maddesinde;

"... Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)"

"Usul Hükümleri" başlıklı 37'nci maddesinde;

"Bu Kanunda geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder."

"Ödeme Süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde;

“Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.” denilmektedir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu; Tapu İdaresine, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla kamulaştırma işlemleri, devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemi olarak getirilmiştir. Zira emlak vergisi beyana dayalı bir vergidir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Siirt Belediyesi tarafından; Tapu İdaresi ile 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun çerçevesinde; Takbis sistemi kullanılarak, sistemli ve zamanlı bilgi paylaşımının sağlanmasının, kamulaştırmadan doğan ek emlak vergisi tarhiyatlarının kayıt altına alınarak belediye için önemli bir gelir kalemi olan Emlak Vergisi gelirlerinin mali tablolarında daha sağlıklı şekilde takip edilmesine katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Belediye sınırları içerisinde kamu idareleri tarafından yapılan kamulaştırma işlemleri mevzuatın öngördüğü şekilde takip edilecek olup kamulaştırmadan doğan emlak vergisi farklarının tahakkuk ve tahsilatı belediyemizce yapılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Tapu İdaresi ile 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun çerçevesinde; TAKBİS sistemi kullanılarak, sistemli ve zamanlı bilgi paylaşımının sağlanması, kamulaştırmadan doğan ek emlak vergisi tarhiyatlarının kayıt altına alınarak Belediye için önemli bir gelir kalemi olan Emlak Vergisi gelirlerinin daha sağlıklı takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Yayımlanmaması

Siirt Belediyesi tarafından kurumsal mali durum ve beklentiler raporunun yayımlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 30'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasında: “*Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Maliye Bakanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.*” denilmektedir.

Mali saydamlık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak Belediye'nin ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçlarını, ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedefleri ile faaliyetlerini kapsayan “2017 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu’nun Temmuz ayı içinde ve sonrasında kamuoyuna açıklanmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından kurumsal mali durum ve beklentiler raporunun yayımlanması ile ilgili gerekli çalışma başlatılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir. Mali saydamlık ve hesap verilebilirliğin sağlanması adına Belediye'nin ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçlarını, ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedefleri ile faaliyetlerini kapsayan Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun hazırlanmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Mali Düzenlemeler İçeren Yönetmeliklerin Sayıştayın İstişari Görüşü Alınmadan Uygulanıyor Olması

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 'Daireler Kurulu' başlıklı 27'nci maddesinin dördüncü fıkrasında:

"Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler, Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulur..." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükmünden anlaşıldığı üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelik ile bu nitelikteki düzenleyici işlemler için istişari görüş verilmesinin Daireler Kurulunun yetkisinde olduğu düzenlenmektedir.

Siirt Belediyesi tarafından iç düzenleme niteliğinde çıkarılan ve içeriğinde mali hükümler bulunan Toplu Taşıma ve Elektronik Ücretlendirme Uygulama Yönetmeliği ve

Kreş ve Gündüz Bakım Evi Yönetmeliği için Sayıştay'dan istişari görüş alınmadığı görülmüştür.

Buna göre; Yönetmelik hükümlerinin, Sayıştay istişari görüşü alınmadan yürürlüğe konulmasının, hem yasal düzenlemelere aykırılık teşkil ettiği hem de ileride uygulayıcılar nezdinde mali nitelikte sorumluluklar doğmasına yol açabileceği değerlendirilmektedir

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından mali düzenlemeler içeren Yönetmelikler bundan böyle Sayıştay’ın istişari görüşü alınarak düzenlenecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguya iştirak edilerek, bulgu konusu hususun düzeltileceği ifade edilmiştir.Mali düzenlemeler içerek yönetmeliklerin uygulanmasında Sayıştayın istişari görüşünün alınması yasal bir zorunluluk olmanın yanında ileride doğabilecek kamu zararlarının önlenmesi ve Belediye'nin iş ve işlemlerinde mevzuata uygun işlem tesis edilmesi adına ihmal edilmemesi gereken bir zorunluluktur.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI**SİİRT BELEDİYESİ 2017 YILI BİLANÇOSU**

AKTİF		2017 CARİ YIL	PASİF		2017 CARİ YIL
		TL			TL
1	DÖNEN VARLIKLAR	31.828.724,31	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	86.653.974,48
10	HAZIR DEĞERLER	18.263.928,82	30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	13.115.075,86
102	BANKA HESABI	18.263.928,82	300	BANKA KREDİLERİ HESABI	13.115.075,86
12	FAALİYET ALACAKLARI	12.085.767,37	32	FAALİYET BORÇLARI	3.695.308,56
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	11.955,11	320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	3.695.308,56
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	12.048.812,26	33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	12.872.233,02
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	25.000,00	330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1.539.814,84
14	DİĞER ALACAKLAR	1.332.445,64	333	EMANETLER HESABI	11.332.418,18
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	1.332.445,64	36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	56.971.357,04
15	STOKLAR	120.101,73	360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	0,00
157	DİĞER STOKLAR HESABI	120.101,73	361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	0,00
16	ÖN ÖDEMELER	26.480,75	362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	4.084.144,06
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	26.480,75	368	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	52.887.212,98
2	DURAN VARLIKLAR	107.481.713,27	39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	0,00
24	MALİ DURAN VARLIKLAR	7.387.764,68	391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	7.387.764,68	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	21.116.979,72
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	100.093.948,59	40	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	20.816.979,72
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	9.757.660,14	409	UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	20.816.979,72
251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	77.956.956,82	47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	300.000,00
252	BİNALAR HESABI	11.891.968,59	472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	300.000,00
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	5.501.406,36	5	ÖZ KAYNAKLAR	31.539.483,38
254	TAŞITLAR HESABI	8.260.635,66	50	NET DEĞER	(76.757.880,97)
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	2.477.811,51	500	NET DEĞER HESABI	(76.757.880,97)
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	(15.752.490,49)	57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	96.643.234,57
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	0,00	570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	96.643.234,57
			58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	0,00
			580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	0,00
			59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	11.654.129,78
			590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	11.654.129,78

AKTİF TOPLAMI		139.310.437,58	PASİF TOPLAMI		139.310.437,58
9	NAZIM HESAPLAR	29.697.284,80	9	NAZIM HESAPLAR	29.697.284,80
90	ÖDENEK HESAPLARI	27.729.674,80	90	ÖDENEK HESAPLARI	27.729.674,80
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	27.729.674,80	901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	126.170.640,43
91	NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	1.967.610,00	905	ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	(98.440.965,63)
910	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	1.967.610,00	91	NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET HESAPLARI	1.967.610,00
NAZIM AKTİF TOPLAMI		29.697.284,80	911	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	1.967.610,00
GENEL TOPLAM		169.007.722,38	NAZIM PASİF TOPLAMI		29.697.284,80
			GENEL TOPLAM		169.007.722,38

SİİRT BELEDİYESİ							
2017 MALİ YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU							
KOD		GİDER TÜRÜ	2017	KOD		GELİRİN TÜRÜ	2017
630	1	Personel Giderleri	21.640.022,25	600	1	Vergi Gelirleri	4.874.889,84
630	2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderler	3.303.557,19	600	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Giderleri	13.525.440,10
630	3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	51.749.121,40	600	4	Alınan bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.926.997,53
630	4	Faiz Giderleri	191.809,81	600	5	Diğer Gelirler	98.886.134,58
630	5	Cari Transferler	1.861.367,08	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	13.039,00
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	22.939.431,97				
630	13	Amortisman Giderleri	5.887.061,57				
		GİDERİN TOPLAMI	107.572.371,27			GELİRİN TOPLAMI	119.226.501,05
						FAALİYET SONUCU +/-	11.654.129,78